

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

Nguyễn Thị Đoan Trân

SỰ GẮN KẾT CỦA SINH VIÊN
VÀ MỐI QUAN HỆ VỚI CHẤT LƯỢNG
CUỘC SỐNG ĐẠI HỌC

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

TP. Hồ Chí Minh - Năm 2020

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

**SỰ GẮN KẾT CỦA SINH VIÊN
VÀ MỐI QUAN HỆ VỚI CHẤT LƯỢNG
CUỘC SỐNG ĐẠI HỌC**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

- GS.TS. Đoàn Thị Hồng Vân
- PGS.TS. Bùi Thanh Tráng

TP. Hồ Chí Minh - Năm 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận án “**Sự gắn kết của sinh viên và mối quan hệ với chất lượng cuộc sống đại học**” là công trình nghiên cứu của riêng tôi, được thực hiện dưới sự hướng dẫn khoa học của GS.TS. Đoàn Thị Hồng Vân và PGS.TS. Bùi Thanh Tráng.

Số liệu thu thập và các kết quả tìm thấy trong luận án là trung thực. Nội dung của luận án chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào.

Tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm về khía cạnh đạo đức và tính pháp lý trong quá trình nghiên cứu để hoàn thành luận án này.

TP. Hồ Chí Minh, ngày 20 tháng 4 năm 2020

Người thực hiện luận án

Nguyễn Thị Đoan Trân

LỜI CẢM ƠN

Tôi được truyền cảm hứng để khởi đầu cho việc học tiến sĩ của mình bằng một kết quả khảo sát với 92% đáp viên cho rằng điều hối tiếc nhất trong cuộc đời của họ khi về già là “không nỗ lực hết mình khi còn trẻ”¹. Trải qua hành trình hơn 4 năm với nhiều trạng thái tâm lý/cảm xúc, bằng tiếp cận đầy quyết tâm và cầu thị, đến nay, bên cạnh giá trị đạt được là sự trưởng thành trong tư duy và chuyên môn, thì tình cảm, sự hỗ trợ, giúp đỡ của Quý Thầy/Cô, đồng nghiệp, bạn bè và gia đình là điều trân quý nhất mà tôi sẽ luôn mang theo trên hành trình phía trước để tiếp tục lan tỏa đáp đền. Lời cảm ơn với tất cả sự chân thành này là tôi trân trọng dành cho họ.

Trước tiên, tôi xin tỏ lòng biết ơn đến hai Thầy/Cô hướng dẫn khoa học là GS.TS. Đoàn Thị Hồng Vân và PGS.TS. Bùi Thanh Tráng. Những góp ý của Quý Thầy/Cô không chỉ hữu ích trong khuôn khổ luận án mà còn hữu ích trong công việc hiện tại. Đồng thời, tôi cũng rất biết ơn các Thầy/Cô của UEH nói chung và Khoa Kinh doanh quốc tế - Marketing nói riêng, đã giảng dạy và giúp tôi hoàn thành các học phần, chuyên đề của chương trình đào tạo.

Kế đến, tôi muốn dành lời cảm ơn chân thành nhất đến tập thể anh, chị, em các thể hệ của Phòng Tổ chức - Hành chính [UEH], những người đã cho tôi hiểu được giá trị của tình đồng đội và luôn sẵn lòng tạo điều kiện giúp tôi hoàn thành luận án này.

Tiếp theo, tôi xin được cảm ơn những đồng nghiệp, đồng môn đáng mến của tôi tại UEH, cảm ơn các bạn sinh viên nhiệt tình của UEH cũng như các trường bạn [NEU, FTU, UEL, UFM] đã giúp tôi trong quá trình thiết kế, thực hiện và hoàn tất công trình nghiên cứu của mình; vô cùng cảm ơn em Phạm Thị Nhã Phương, một cộng sự chăm chỉ và trách nhiệm.

Đặc biệt, tôi rất may mắn khi nhận được thêm sự chỉ dẫn từ PGS.TS. Nguyễn Đình Thọ, người Thầy, nhà khoa học mẫu mực. Bài học đáng quý vượt ra ngoài khuôn khổ của một luận án tiến sĩ, đối với tôi, chính là tinh thần lao động khoa học nghiêm túc và chuẩn mực. Tôi xin được gửi lời tri ân đến Thầy bằng sự kính trọng và lòng biết ơn sâu sắc nhất.

Cuối cùng, tôi muốn gửi lời yêu thương đặc biệt đến tất cả thành viên của đại gia đình vì đã luôn bên cạnh, thấu hiểu, chia sẻ, động viên, và tạo điều kiện tốt nhất để tôi có đủ nghị lực, thời gian và sự tập trung hoàn thành luận án này.

¹ <http://songdep.tv/5-dieu-neu-khong-lam-bay-gio-ban-co-se-luu-lai-hoi-han-ve-sau.html>

MỤC LỤC

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG	viii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	ix
TÓM TẮT	x
Chương 1. TỔNG QUAN.....	1
1.1. Bối cảnh nghiên cứu.....	1
1.2. Nhận dạng vấn đề nghiên cứu	10
1.3. Mục tiêu nghiên cứu.....	17
1.4. Câu hỏi nghiên cứu	18
1.5. Đối tượng nghiên cứu.....	18
1.6. Phạm vi nghiên cứu.....	19
1.7. Phương pháp nghiên cứu.....	20
1.8. Ý nghĩa của nghiên cứu.....	21
1.9. Kết cấu luận án.....	22
Chương 2. CƠ SỞ LÝ THUYẾT VÀ MÔ HÌNH NGHIÊN CỨU	24
2.1. Giới thiệu chương.....	24
2.2. Tổng quan các nghiên cứu trước đây	25
2.2.1. Các yếu tố (tiền tố) tác động đến sự gắn kết của sinh viên.....	25
2.2.1.1. Môi trường học tập ở trường (thầy cô, bạn bè, cấu trúc lớp học, nhà trường và viên chức của trường).....	25
2.2.1.2. Bố mẹ	27
2.2.1.3. Động cơ.....	27
2.2.1.4. Nhận thức.....	28
2.2.1.5. Nhiệm vụ học tập	29
2.2.1.6. Tự tin vào năng lực.....	29
2.2.1.7. Sự thân thuộc	30
2.2.1.8. Tính cách.....	30
2.2.1.9. Cảm xúc cá nhân.....	30
2.2.1.10. Trò chơi cho mục tiêu học tập, và kỹ năng của người học	31
2.2.1.11. Tính bền bỉ.....	31
2.2.1.12. Mục đích cuộc sống	32
2.2.2. Các yếu tố (hậu tố) chịu tác động bởi sự gắn kết của sinh viên.....	32

2.2.2.1. Thành tích/hiệu suất	33
2.2.2.2. Tỷ lệ bỏ học	33
2.2.2.3. Sự hài lòng của sinh viên.....	34
2.3. Các yếu tố trong mô hình nghiên cứu	34
2.3.1. Sự gắn kết của sinh viên (<i>Student Engagement</i>).....	34
2.3.2. Giá trị dịch vụ cảm nhận (<i>Perceived Service Value</i>)	37
2.3.3. Khả năng hấp thu (<i>Absorptive Capacity</i>).....	41
2.3.4. Mục đích cuộc sống (<i>Purpose in Life</i>).....	44
2.3.5. Tính bền bỉ (<i>Grit</i>).....	47
2.3.6. Chất lượng cuộc sống đại học (<i>Quality of College Life</i>).....	49
2.4. Lý thuyết nền tảng.....	53
2.4.1. Tổng kết lý thuyết nền trong các nghiên cứu trước đây và cơ sở để lựa chọn Lý thuyết tự quyết (<i>Self-Determination Theory - SDT</i>)	53
2.4.2. Nội dung chính của Lý thuyết tự quyết.....	56
2.4.3. Sáu lý thuyết nhánh thuộc Lý thuyết tự quyết (<i>The Six Mini-Theories of SDT</i>) ..	61
2.4.3.1. Lý thuyết đánh giá nhận thức (<i>Cognitive Evaluation Theory - CET</i>).....	61
2.4.3.2. Lý thuyết cơ chế hội nhập (<i>Organismic Integration Theory - OIT</i>)	63
2.4.3.3. Lý thuyết định hướng nhân quả (<i>Causality Orientations Theory - COT</i>).....	64
2.4.3.4. Lý thuyết nhu cầu cơ bản (<i>Basic Psychological Needs Theory - BPNT</i>)	65
2.4.3.5. Lý thuyết nội dung mục tiêu (<i>Goal Contents Theory - GCT</i>)	66
2.4.3.6. Lý thuyết động cơ liên kết (<i>Relationships Motivation Theory - RMT</i>)	66
2.4.4. Lý thuyết khả năng hấp thu (<i>Absorptive Capacity Theory - ACT</i>).....	67
2.5. Mô hình nghiên cứu	68
2.5.1. Các giả thuyết nghiên cứu	68
2.5.1.1. Giá trị dịch vụ cảm nhận (<i>PSV</i>) và sự gắn kết của sinh viên (<i>SE</i>).....	68
2.5.1.2. Khả năng hấp thu (<i>AC</i>) và sự gắn kết của sinh viên (<i>SE</i>)	70
2.5.1.3. Mục đích cuộc sống (<i>PL</i>) và sự gắn kết của sinh viên (<i>SE</i>)	71
2.5.1.4. Tính bền bỉ (<i>GR</i>) và sự gắn kết của sinh viên (<i>SE</i>).....	73
2.5.1.5. Sự gắn kết của sinh viên (<i>SE</i>) và chất lượng cuộc sống đại học (<i>QL</i>)	74
2.5.1.6. Giá trị dịch vụ cảm nhận (<i>PSV</i>), Mục đích cuộc sống (<i>PL</i>) và chất lượng cuộc sống đại học (<i>QL</i>)	76
2.5.1.7. Hình thức đào tạo tập trung và không tập trung	77
2.5.2. Mô hình lý thuyết	80
2.6. Tóm tắt chương	80
Chương 3. THIẾT KẾ NGHIÊN CỨU.....	81

3.1.	Giới thiệu chương.....	81
3.2.	Thiết kế nghiên cứu.....	81
3.2.1.	<i>Quy trình nghiên cứu</i>	81
3.2.2.	<i>Hình thành thang đo</i>	83
3.2.2.1.	<i>Thang đo các khái niệm nghiên cứu</i>	83
3.2.2.2.	<i>Hình thành và điều chỉnh thang đo</i>	91
3.2.3.	<i>Đánh giá sơ bộ thang đo</i>	92
3.2.3.1.	<i>Chọn mẫu</i>	92
3.2.3.2.	<i>Hệ số tin cậy Cronbach's Alpha</i>	92
3.2.3.3.	<i>Phân tích nhân tố khám phá - EFA</i>	92
3.2.4.	<i>Nghiên cứu chính thức</i>	93
3.2.4.1.	<i>Mẫu chính thức</i>	93
3.2.4.2.	<i>Phân tích nhân tố khẳng định - CFA</i>	94
3.2.4.3.	<i>Phân tích mô hình cấu trúc tuyến tính - SEM</i>	96
3.2.4.4.	<i>Phân tích vai trò biến kiểm soát</i>	97
3.2.4.5.	<i>Kiểm định vai trò điều tiết nhóm</i>	98
3.2.4.6.	<i>Ước lượng mô hình lý thuyết bằng Bootstrap</i>	99
3.3.	Tóm tắt chương.....	99
Chương 4.	PHÂN TÍCH DỮ LIỆU VÀ KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	101
4.1.	Giới thiệu.....	101
4.2.	Kết quả kiểm định thang đo sơ bộ.....	101
4.2.1.	<i>Đặc điểm mẫu</i>	101
4.2.2.	<i>Kết quả kiểm định thang đo sơ bộ</i>	102
4.2.2.1.	<i>Hệ số tin cậy Cronbach's Alpha</i>	102
4.2.2.2.	<i>Phân tích nhân tố khám phá EFA</i>	102
4.3.	Kết quả kiểm định thang đo chính thức.....	103
4.3.1.	<i>Đặc điểm mẫu</i>	103
4.3.2.	<i>Kiểm định thang đo bằng phân tích nhân tố khẳng định - CFA</i>	104
4.3.2.1.	<i>Kết quả CFA các khái niệm đa hướng</i>	105
4.3.2.2.	<i>Kết quả CFA các khái niệm đơn hướng</i>	109
4.3.2.3.	<i>Kết quả CFA mô hình tới hạn</i>	109
4.4.	Kiểm định mô hình lý thuyết và các giả thuyết nghiên cứu.....	112
4.4.1.	<i>Cách thức kiểm định mô hình lý thuyết</i>	112
4.4.2.	<i>Kết quả kiểm định mô hình chính cùng các giả thuyết nghiên cứu</i>	113

4.5.	Kiểm định mô hình với biến điều tiết.....	115
4.5.1.	<i>Mô hình với biến điều tiết là khả năng hấp thu (AC)</i>	116
4.5.2.	<i>Mô hình với biến điều tiết là mục đích cuộc sống (PL)</i>	117
4.6.	Kết quả phân tích biến kiểm soát	119
4.7.	Kết quả phân tích biến điều tiết nhóm.....	120
4.8.	Tóm tắt chương	123
Chương 5. KẾT LUẬN VÀ Ý NGHĨA CỦA NGHIÊN CỨU.....		124
5.1.	Giới thiệu chương.....	124
5.2.	Tóm lược quá trình nghiên cứu	124
5.3.	Thảo luận kết quả nghiên cứu	126
5.4.	Ý nghĩa của nghiên cứu.....	135
5.4.1.	<i>Ý nghĩa về lý thuyết</i>	135
5.4.1.1.	<i>Ý nghĩa về học thuật</i>	135
5.4.1.2.	<i>Ý nghĩa về phương pháp nghiên cứu</i>	136
5.4.2.	<i>Ý nghĩa về thực tiễn</i>	138
5.4.2.1.	<i>Hàm ý quản trị để nâng cao sự gắn kết của sinh viên</i>	139
5.4.2.2.	<i>Hàm ý quản trị để nâng cao chất lượng cuộc sống đại học</i>	141
5.4.2.3.	<i>Hàm ý quản trị về sự khác biệt giữa các nhóm sinh viên</i>	142
5.5.	Hạn chế và hướng nghiên cứu tiếp theo.....	142
5.5.1.	<i>Hạn chế</i>	142
5.5.2.	<i>Hướng nghiên cứu tiếp theo</i>	143
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN.....		144
TÀI LIỆU THAM KHẢO		145
Phụ lục 2.1.	BẢNG TỔNG HỢP ĐỊNH NGHĨA CÁC KHÁI NIỆM VỀ SỰ GẮN KẾT CỦA SINH VIÊN	1
Phụ lục 2.2.	BẢNG TỔNG HỢP THÀNH PHẦN ĐO LƯỜNG KHÁI NIỆM VỀ SỰ GẮN KẾT CỦA SINH VIÊN	5
Phụ lục 2.3.	BẢNG TỔNG HỢP ĐỊNH NGHĨA CÁC KHÁI NIỆM VỀ KHẢ NĂNG HẤP THU	8
Phụ lục 3.1.	THANG ĐO CÁC KHÁI NIỆM NGHIÊN CỨU	12
Phụ lục 3.2.	DANH SÁCH NHÂN SỰ THAM GIA ĐIỀU CHỈNH THANG ĐO	31
Phụ lục 4.1.	KẾT QUẢ PHÂN TÍCH CRONBACH'S ALPHA.....	32
Phụ lục 4.2.	KẾT QUẢ PHÂN TÍCH NHÂN TỐ KHÁM PHÁ (EFA)	35
Phụ lục 4.3.	KẾT QUẢ CFA GIÁ TRỊ DỊCH VỤ CẢM NHẬN (PSV)	40
Phụ lục 4.4.	KẾT QUẢ CFA SỰ GẮN KẾT CỦA SINH VIÊN (SE).....	43

Phụ lục 4.5. KẾT QUẢ CFA TÍNH BỀN BỈ (GR)	45
Phụ lục 4.6. KẾT QUẢ CFA MÔ HÌNH TỐI HẠN	47
Phụ lục 4.7. KẾT QUẢ SEM MÔ HÌNH CHÍNH (KHÔNG CÓ BIẾN ĐIỀU TIẾT)	52
Phụ lục 4.8. KẾT QUẢ SEM VỚI AC LÀ BIẾN ĐIỀU TIẾT HỖN HỢP.....	61
Phụ lục 4.9. KẾT QUẢ SEM VỚI PL LÀ BIẾN ĐIỀU TIẾT	66

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Tiếng Anh	Tiếng Việt
AC	Absorptive Capacity	Khả năng hấp thu
ACT	Absorptive Capacity Theory	Lý thuyết khả năng hấp thu
AEI	Academic engagement index	Thang đo gắn kết học thuật
AUSSE	Australasian Survey of Student Engagement	Khảo sát của Úc về sự gắn kết của sinh viên
BPNT	Basic Psychological Needs Theory	Thuyết nhu cầu cơ bản
CE	Cognitive Engagement	Sự gắn kết nhận thức
CET	Cognitive Evaluation Theory	Lý thuyết/Thuyết đánh giá nhận thức
CFA	Confirmatory factor analysis	Phân tích nhân tố khẳng định
CFI	Comparative Fit Index	-
CI	Consistency of Interests	Sự kiên định của sở thích
COT	Causality Orientations Theory	Lý thuyết/Thuyết định hướng nhân quả
EE	Emotional Engagement	Sự gắn kết cảm xúc
EFA	Exploratory factor analysis	Phân tích nhân tố khám phá
EM	Emotional value	Giá trị cảm xúc
EP	Epistemic value	Giá trị tri thức
FQ	Functional value (price/quality)	Giá trị chức năng về giá cả/chất lượng
FS	Functional value (want satisfaction)	Giá trị chức năng về sự hài lòng
FTU	Foreign Trade University	Trường Đại học Ngoại thương
GCT	Goal Contents Theory	Lý thuyết/Thuyết nội dung mục tiêu
GFI	Goodness of Fit Index	-
GR	Grit	Tính bền bỉ
IM	Image value	Giá trị hình ảnh
KMO	Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy	Kiểm định KMO